

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2076

av Anders Forsberg m.fl. (SD)

Fiske och vattenbruk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett bevarande av en livskraftig fiskerinäring och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla vattenbruket i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla svensk matfiskproduktion och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda lämpliga platser för fiskodling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning kring hur ett samordnat investeringsstöd kan utformas för att stödja sportfisket och underlätta fiskens vandringar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dagens ålfisketillstånd ska övergå till att vara överförbara mellan personer och företag, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inte bör verka för ett totalförbud mot att fiska ål och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att utöka Sveriges marina naturreservat och parker och tillkännager detta för regeringen.

Fiske

Fisket är en betydelsefull svensk näring med gamla anor. Sverigedemokraterna framhåller fiskets kulturella aspekt liksom dess ekonomiska betydelse. Antalet yrkesfiskarlicenser är i dag drygt 1 000 till antalet, men fisket genererar flera gånger så många arbetstillfällen i livsmedelsindustrin. Förutom att fisk är ett bra livsmedel utgör fisket en viktig komponent i den svenska livsmedelsproduktionen.

Det är Sverigedemokraternas målsättning att inom ramen för marknadsekonomiska principer och långsiktigt hållbart nyttjande av fiskevatten verka för en livskraftig svensk fiskerinäring. Det ligger i sakens natur att fisket måste regleras, detta sker på EU-nivå, men vi måste samtidigt arbeta för rimliga förutsättningar för enskilda näringsidkare vid implementerandet av EU-lagstiftning.

Fiskodling

Uttaget av vildfångad fisk är av naturliga skäl begränsat. Sverige har emellertid mycket goda förutsättningar för matfiskproduktion, alltså fiskodling, i synnerhet i de norra delarna där de näringsfattiga regleringsmagasinen finns. Fiskodling i dessa vatten kan vara ett sätt att återskapa livskraftiga ekosystem eftersom fiskodlingen tillför näring till dessa utarmade vatten. Odlad fisk är en resurseffektiv proteinkälla och hälsosam mat. Matfiskproduktion kan ge positiva regionalpolitiska effekter och varaktiga arbetstillfällen på landsbygden. Vidareförädling ger ytterligare både direkta och indirekta arbetstillfällen. Regeringens utredning SOU 2009:26 ”Det växande vattenbrukslandet” har tydligt belyst potentialen med ett växande vattenbruk.

Självklart är det samhällsekonomiskt lönsamt att byta ut en del av den omfattande importen av lax från Norge, men också att förbättra möjligheterna att exportera odlad fisk. Främst röding och regnbåge är aktuella idag.

Under 2014 odlades det vid våra svenska fiskodlingar mer än 13 000 ton fisk, en ökning på över 150 procent sedan 2007. I Norge, som förvisso har för ändamålet mycket gynnsam geografi, odlas varje år över 1 miljon ton fisk, huvudsakligen lax, varav över 40 000 ton exporteras till Sverige. Vi har i Sverige nästan 100 000 sjöar och över 200 mil kust, vilka utgör goda förutsättningar för kommersiellt vattenbruk. Branschens tillväxt bör generellt ske på marknadsekonomiska villkor, men staten kan stödja en diversifiering av svenskt vattenbruk, till exempel utvecklande av fisksorter, finansiering av avelsarbete och på andra sätt stödja branschens utveckling. Vi kan också bedriva samarbete med och inhämta kunskap från våra på området framgångsrika nordiska grannländer.

Sverigedemokraterna vill utreda vilka insjöar och vattendrag som kan lämpa sig för fiskodling. Vi vill också utreda hur kostnaderna för näringsidkare i branschen kan sänkas. Lägre kostnader för näringsidkare skulle öka lönsamheten och bidra till förutsättningar för en varaktig och ekonomiskt bärkraftig industri. Till exempel är tillsynsavgifterna väsentligt högre än för annan verksamhet som kräver miljötillstånd.

Vi vill även underlätta för etablering av nya fiskodlingar samt förbättra förutsättningarna för befintliga odlingar att expandera. De stöd som kommer från Havs- och fiskerifonden bör på ett tydligt och effektivt sätt förbättra möjligheterna för både nyetablering och för tillväxt i befintliga företag. Ytterligare en åtgärd som skulle underlätta för etablering av mindre fiskodlingar är uppstartslån via exempelvis Almi.

Fiskutsättning

Hav, sjöar och vattendrag med tillhörande fauna är viktiga att bevara och skydda och vi måste även stimulera utkomstmöjligheter för människor som bor i dessa områden. Vi ska vara rädda om den art- och miljörikedom som finns i våra vatten. Som ett led i detta arbete vill Sverigedemokraterna uppmuntra den fiskutsättning som sker. De arter som främst sätts ut i dag för bevarande av naturliga arter är lax och öring. Den för sportfisket vanligast utplanterade arten är regnbåge.

Sportfisket av lax, öring, och regnbåge samt andra arter bidrar, förutom nöjet, tillfällen till motion, naturupplevelser och avkoppling. Fisketurismen har under senare tid växt och omfattar besök vid sjöar och älvar, stugbyar, båtuthyrningsfirmor, fiskekurser och mycket annat, vilket i sin tur bidrar till regional tillväxt.

Sportfisket

Sportfisket är en stor potential för turism och landsbygdsutveckling och som bidrar till sysselsättning, en levande landsbygd och biologisk mångfald. Samtidigt bör man inte blunda för intressekonflikten mellan sportfisket och andra aktörer som nyttjar vattnet som resurs.

Mycket av den flora och fauna som etablerats under århundraden av mänsklig verksamhet lever i och gynnas av de förhållanden som råder i vattenkraftsdammarna. Emellertid har regleringsmagasin och kraftverksdammarna har nästan alltid ett stort näringsunderskott, vilket gör dem lämpliga för fiskodling. Dammarna utgör viktiga flödesbegränsningar och slamfällor i vattendragen vilket jordbruket annars uppmuntras att anlägga. Dessutom bidrar dammarna till viktiga miljöer för rekreation och ett rikt friluftsliv.

Vi i Sverigedemokraterna ser positivt på frivilliga initiativ hos olika intressegrupper och vattenkraftsägare runt vattendrag gällande fiske- och miljöförbättrande åtgärder. Dessa åtgärder kan till exempel vara att just underlätta för ålens och fiskens vandringar.

Att återskapa vandringsvägar för fisken i främst små och medelstora vattendrag innebär naturligtvis en kostnad. I dagsläget kan olika finansieringsmöjligheter bestå i att äska medel från exempelvis Landsbygdsprogrammet, Europeiska fiskerifonden, Havs- och vattenmyndigheten, LONA eller Bra Miljöval. Vi föreslår att en utredning tillsätts kring hur ett samordnat investeringsstöd för att underlätta fiskens vandringar skulle kunna utformas.

Ålfiske

År 2007 infördes ett generellt ålfiskeförbud i Sverige. Regleringen gav möjlighet för Havs- och vattenmyndigheten att tillåta fiske på dispens genom så kallade ålfisketillstånd. Ett krav för att få ålfisketillstånd var att fiskaren fiskat en viss minsta mängd ål under åren 2003–2005. Ålfiskeförbudet utvidgades från och med år 2012 så att allt ålfiske på västkusten förbjöds, vilket enligt uppgift drabbade ett åttiotal ålfiskare. Det fiske som i dag sker på ostkusten beräknas påverka ålbeståndet i Östersjön med 2 procent (Willem Dekker. Aqua reports 2015:11. SLU. Assessment of the eel stock in Sweden, spring 2015, s. 4).

Dagens innehavare av ålfisketillstånd riskerar att bli de sista svenska ålfiskarna. Detta på grund av att de, till skillnad mot vad som annars är brukligt, inte kan överlåta sina företag och därtill nödvändiga licenser för att bedriva ålfiske till annan person eller företag. Detta är en helt orimlig ordning och situationen riskerar att leda till att dagens ålfiskeföretag inte kan fortsätta sin verksamhet när innevarande tillståndshavare upphör.

De åtgärder som EU:s medlemsstater vidtagit för att förbättra ålbeståndet har haft positiva effekter. Under de senaste åren har glasålsinvandringen till Europa ökat kraftigt liksom ålyngeletableringen i Sverige, där blankålsbeståndet också ökar.

Ålfisket är i dag hårt reglerat genom kravet på ålfisketillstånd. Vidare är fångstmängd och fångsttid maximerad och endast större ålar får fångas (minimimått 70 cm). Det mycket begränsade ålfiske, som bedrivs i dag, kan nog anses som ett långsiktigt hållbart fiske som ger viktiga arbetstillfällen på landsbygden. Den unika Ålakulturen ger viktiga inkomster bland annat till turistnäringen. Ålfiskarna, som är beroende av ålen, verkar för ålens fortlevnad. Ett totalförbud för ålfisket skulle slå sönder en flerhundraårig kulturarvstradition med rötter till medeltiden.

Marina nationalparker

Sverige har idag en marin nationalpark, Kosterhavet som ligger i Västra Götalands län. Nationalparken invigdes 2009 och omfattar 37 953 hektar hav. Dessutom har Sverige 43 marina naturreservat. I Sverige omfattas i dag 6,3 procent av havsarealen av marint områdesskydd, dvs. marina naturreservat, Natura 2000-områden med marina livsmiljöer och den marina nationalparken Kosterhavet. Till dessa områden knyts bevarandemål för att säkerställa den biologiska mångfalden.

Havs- och vattenmyndigheten har ett tydligt uppdrag att utveckla hur fisket ska regleras i de skyddade områdena. Vissa fiskemetoder kan påverka skyddsvärda arter och livsmiljöer negativt; exempelvis kan bottentrålning orsaka skador på rev och svampdjurssamhällen. Myndigheten har därför reglerat med hjälp av fiskebestämmelser och i princip förbjudit oselektiv bottentrålning i de områden som bemyndigandet tillåter. Därtill pågår det ett arbete i Kosterhavet med att förstärka skyddet för de känsliga bottenlevande organismerna genom tillståndsplikt för trålning samt trålförbud i de känsligaste områdena. Sedan år 2012 har inga ytterligare marina nationalparker eller naturreservat tillkommit.

Anders Forsberg (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Runar Filper (SD)